

Metodologia Învățării bazate pe loc

De la observare
la acțiune

Cuvânt de bun venit, obiective și scopul metodologiei

Vă urăm bun venit în descoperirea metodologiei **Învățării bazată pe loc (PBL)**, concepută special pentru profesorii din învățământul gimnazial. Scopul acestei metodologii este de a sprijini profesorii în „urcarea progresivă pe scara PBL”, ajutându-i să înțeleagă și să pună în practică diferite niveluri de învățare bazată pe loc (PBL) până la atingerea punctului culminant al acesteia, și anume învățarea prin serviciu.

Această metodologie oferă, de asemenea, activități practice, exemple din școlile partenere și instrumente pentru **sprijinul colegial (CS)** între profesori, făcând întregul proces ușor de gestionat, pas cu pas, și susținut de profesori.

„Community as a classroom” este un proiect cofinanțat de programul Erasmus+ al Uniunii Europene în cadrul acțiunii KA220-SCH – Parteneriate de cooperare în educația școlară, acordul de finanțare nr. 2023-1-CZ01-KA220-SCH-000165069.

Punctele de vedere și opiniile exprimate aparțin însă exclusiv autorului (autorilor) și nu reflectă neapărat punctul de vedere al Uniunii Europene sau al Agenției Executive pentru Educație și Cultură (EACEA). Nici Uniunea Europeană, nici EACEA nu pot fi considerate responsabile pentru acestea.

Autori:

Coordonator editorial: Katerina Borovinova, Centrul de Educație Ecologică SEVER

Design: Canny.ro

Colaboratori: SEVER (Cehia): Jakub Vebr

Fundația New Horizons (România): Alina Mustata, Andreea Tabun, Mărioara Butyka, Roxana Afloarei

Fundația Green (Slovacia): Lucia Rossová, Silvia Szabóová

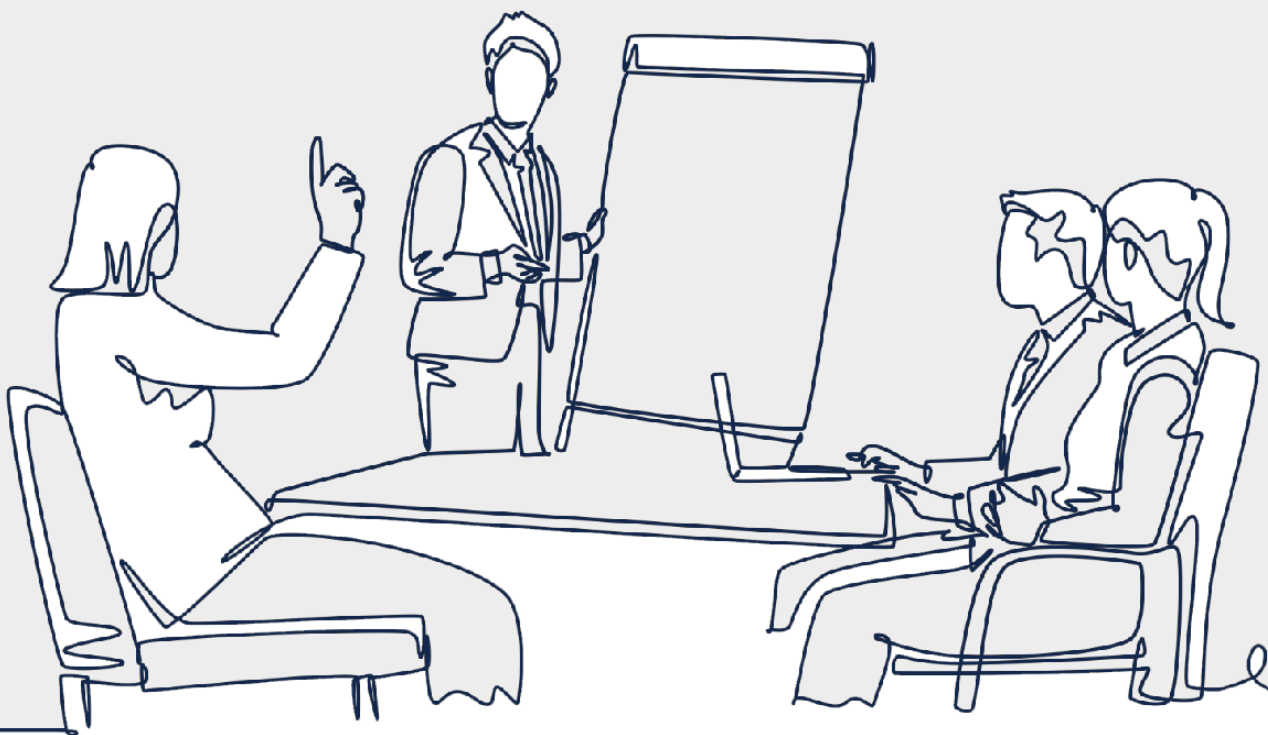
Fundația Code For Green (Polonia): Małgorzata Snarska-Nieznańska, Małgorzata Wójcik-Dudek

ENO Schoolnet ry (Finlanda): Maire Turunen, Ulla Pötsönen

CUPRINS

1. METODOLOGIILE PE CARE SE BAZEAZĂ PROIECTUL	5
1.1 Învățarea bazată pe loc (PBL)	5
1.1.2 Rădăcini istorice și fundamente teoretice	7
1.1.3 Cele 12 principii ale învățării bazate pe loc	8
1.1.4 Scara PBL: un model de dezvoltare	11
1.2 Sprijinul colegial (CS)	13
1.2.1 Ce este CS: învățarea profesională prin colaborare	17
1.2.2 De ce sprijinul colegial este esențial pentru PBL	17
1.2.3 CS ca instrument de dezvoltare la nivelul întregii școli	18
1.3 De ce sunt combinate aceste două metodologii	19
2. ÎNVĂȚAREA COLABORATIVĂ PE MĂSURĂ CE URCĂM PE SCARA PBL	20
2.1 Nivelul 1 – Învățare îmbogățită cu exemple locale	21
2.2 Nivelul 2 – Implicare directă în mediul local	22
2.3 Nivelul 3 – Unități PBL cuprinzătoare cu experți și comunitatea	23
2.4 Nivelul 4 – Învățarea prin serviciu: acțiune pentru loc	24
3. TRANSFORMAREA ÎNVĂȚĂRII ÎNTR-UN PROCES PARTICIPATIV PENTRU ELEVII	26
4. CONECTAREA ÎNVĂȚĂRII CU COMUNITATEA	31
5. POSIBILITĂȚI PENTRU MANAGEMENTUL ȘCOLAR LA NIVEL NAȚIONAL	36
6. CUM SĂ ÎNCEPEȚI CU PBL ȘI CS ÎN ȘCOALA DUMNEAVOASTRĂ	39
6.1 GHID PENTRU IMPLEMENTAREA ÎNVĂȚĂRII BAZATE PE LOCALITATE ÎN ÎNTREAGA ȘCOALĂ (GHIDUL)	42
6.2 Crearea unui plan de acțiune	50
Trei domenii care aplică cinci caracteristici cheie	51
6.3 Evaluarea și reflecția	53
<i>Portofoliul elevului pentru PBL (dovezi ale învățării)</i>	53
7. INFORMAȚII DESPRE PROIECT ȘI ORGANIZAȚII PARTENERE	55

1. Metodologiile pe care se bazează proiectul

Învățarea bazată pe loc (PBL) și sprijinul colegial (CS)

Proiectul „Comunitatea ca sală de clasă” se bazează pe doi piloni metodologici complementari: învățarea bazată pe loc (PBL) și sprijinul colegial (CS). Împreună, aceștia formează un cadru care ajută școlile să integreze treptat învățarea legată de mediul local în predarea de zi cu zi, asigurându-se în același timp că profesorii nu sunt singuri în acest proces.

1.1 Învățarea bazată pe loc (PBL)

1.1.1 Ce este PBL: învățarea ancorată în locuri reale

Învățarea bazată pe loc (PBL) este o abordare educațională care leagă procesul de învățare de **mediul local**, de **comunitate** și de **problemele din lumea reală**. Aceasta recunoaște faptul că învățarea devine mai captivantă și mai ușor de reținut atunci când se bazează pe experiențele, contextele și culturile pe care elevii le cunosc deja.

În cadrul PBL, elevii explorează dimensiunile **naturale, culturale, istorice** și **sociale** ale mediului înconjurător. În loc să învețe concepte în mod abstract, ei interacționează cu *locuri, oameni, probleme și povești concrete*. Învățarea devine ancorată în realitate, autentică și relevantă din punct de vedere personal.

Prin urmare, PBL nu înseamnă „doar învățarea în aer liber”, ci o abordare care face din comunitatea înconjurătoare – de la păduri și râuri până la arhive, întreprinderi locale, cetățeni și instituții publice – o parte integrantă a procesului de învățare școlară.

1.1.2 Rădăcini istorice și fundamente teoretice

Deși termenul „învățare bazată pe loc” este relativ recent (anii 1990, de exemplu, Lane-Zucker, Elder, Sobel), principiile sale se înrădăcinează mult mai adânc în tradițiile pedagogice.

Jan Amos Komenský (Comenius) a insistat asupra faptului că educația trebuie să înceapă „cu ceea ce este aproape” și să se bazeze pe realitate, pe lucruri concrete și pe experiența directă.

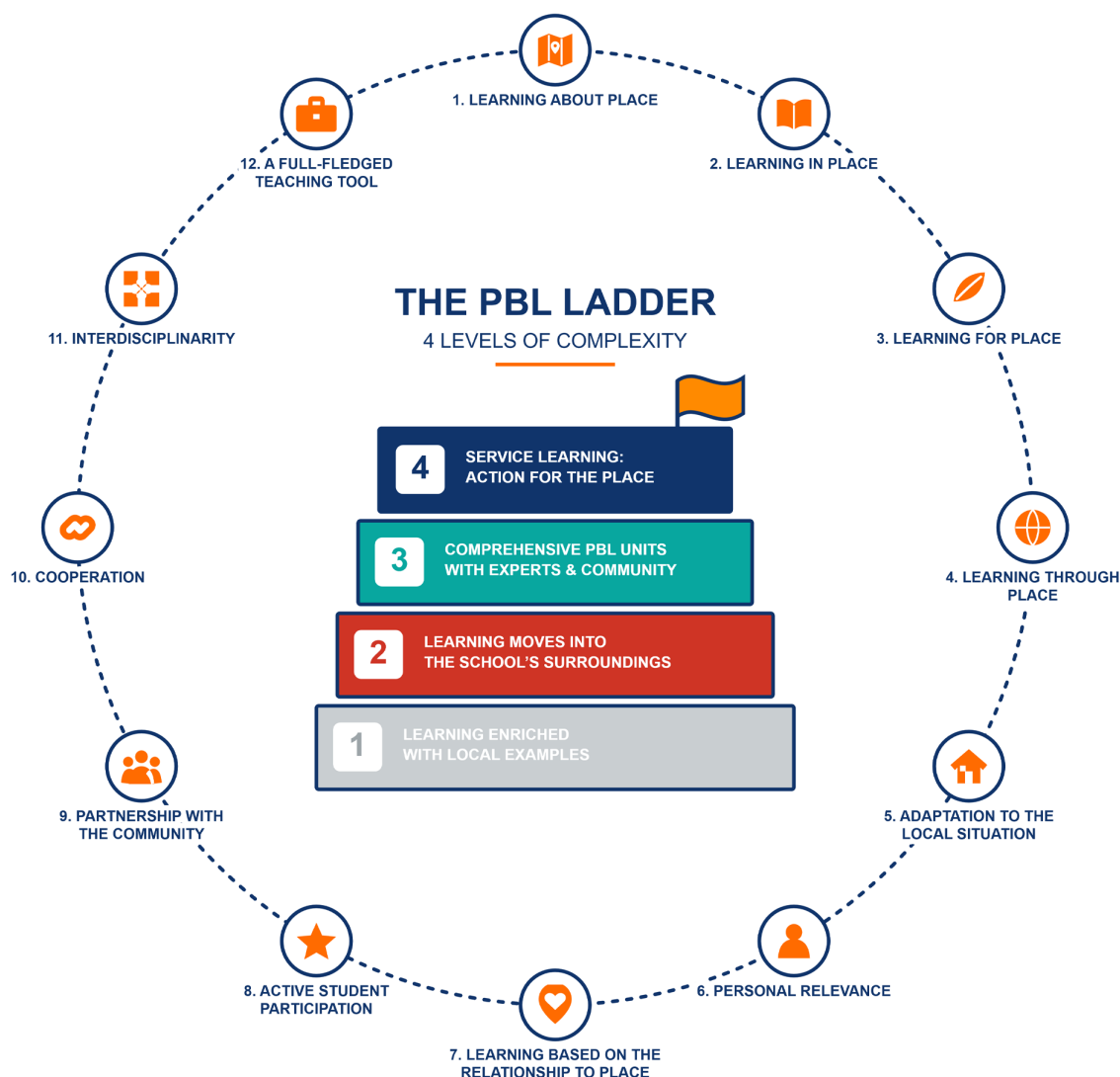
Pedagogii reformatori din secolele al XIX-lea și al XX-lea, precum Jaroslav Petr și Eduard Štorch, au pus accentul pe învățarea în aer liber, pe explorarea mediului de acasă al elevilor și pe legătura dintre școală și viața reală.

John Dewey a promovat ideea școlii ca laborator comunitar, unde elevii rezolvă probleme reale prin cercetare activă.

În epoca modernă, **David Sobel** și alții au conceput PBL ca un răspuns la provocările de mediu, culturale și civice, susținând că consolidarea legăturii elevilor cu mediul lor local pune bazele unei cetățenii responsabile și a dezvoltării durabile

Prin urmare, PBL se află la intersecția dintre **învățarea experiențială, educația bazată pe comunitate, educația de mediu, învățarea prin proiecte și învățarea prin serviciu** – conectând ceea ce învață elevii cu modul în care pot îmbunătăți în mod semnificativ comunitățile lor.

1.1.3 Cele 12 principii ale învățării bazate pe loc

Cele 12 principii prezentate mai jos evidențiază modul în care învățarea poate avea loc despre, în, prin și pentru loc, conectând cunoștințele școlare cu experiențele din viața reală. Acestea pun accentul pe participarea activă a elevilor, parteneriatele comunitare, interdisciplinaritatea și relevanța personală. Împreună, aceste principii arată cum învățarea prin intermediul locului devine autentică, captivantă și semnificativă din punct de vedere social, ajutând elevii să-și dezvolte atât înțelegerea academică, cât și cetățenia responsabilă.

1. Învățarea despre loc

Învățarea pornește de la elemente locale concrete (obiecte, fenomene, locuri) utilizate ca punct central al lecției. Locul oferă contextul prin care sunt explicate conceptele din diferite discipline, ajutând elevii să înțeleagă mai bine conținutul teoretic.

2. Învățarea în loc

Învățarea are loc în afara sălii de clasă, direct în comunitate. Mediul real devine „sala de clasă”, unde observația, cercetarea, discuțiile și investigarea se desfășoară la fața locului.

3. Învățarea pentru loc

Elevii abordează probleme reale ale comunității, iar rezultatele muncii lor aduc beneficii concrete locului. Învățarea devine o contribuție semnificativă la îmbunătățirea calității vieții locale și a mediului.

4. Învățarea prin intermediul locului

Locurile locale servesc drept poartă de acces către înțelegerea problemelor regionale și globale. Elevii fac legătura între experiențele locale și teme mai ample, precum conflictele, resursele, provocările de mediu și responsabilitatea civică.

5. Adaptarea la situația locală

Învățarea este adaptată contextului istoric, social, cultural și natural specific al locului. Conținutul și întrebările orientative sunt modelate de condițiile reale ale comunității locale.

6. Relevanță personală

Învățarea este semnificativă deoarece se leagă de propriile vieți ale elevilor, de familiile lor și de experiențele personale. Elevii înțeleg de ce ceea ce învață este important pentru ei.

7. Învățarea bazată pe relația cu locul

Învățarea construiește și aprofundează legătura emoțională a elevilor cu locul. Elevii reflectează asupra sentimentelor și percepțiilor lor, precum și asupra valorii pe care un loc o are pentru ei înșiși și pentru comunitate.

8. Participarea activă a elevilor

Elevii sunt implicați activ în procesul de învățare, luând decizii, propunând soluții și asumându-și responsabilitatea. Învățarea pune accentul pe inițiativă, participare și autonomia celui care învață.

9. Parteneriatul cu comunitatea

Învățarea este susținută prin colaborarea cu membrii comunității, cum ar fi experți locali, instituții, organizații și cetățeni. Aceste parteneriate conferă autenticitate și relevanță pentru viața reală educației.

10. Cooperarea

Învățarea se desfășoară prin munca în echipă și colaborarea dintre elevi, profesori și membrii comunității. Multe sarcini pot fi îndeplinite doar împreună, consolidând astfel competențele sociale și civice.

11. Interdisciplinaritatea

Învățarea este interdisciplinară și depășește granițele tradiționale ale disciplinelor. Elevii combină cunoștințele și abilitățile din mai multe discipline pentru a înțelege probleme complexe.

12. Un instrument didactic complet

Învățarea bazată pe loc este o abordare educațională completă, cu obiective clare, evaluare și integrare în programa școlară. Profesorii planifică în mod intenționat modul în care învățarea prin intermediul locului dezvoltă cunoștințe, competențe, valori și un comportament responsabil.

Aceste principii creează o bază solidă pentru planificarea lecțiilor, a proiectelor și a dezvoltării pe termen lung la nivelul întregii școli.

Pentru mai multe informații despre PBL și aplicarea sa în școli, vă recomandăm să vizionați aceste videoclipuri:

O introducere în învățarea bazată pe loc

Învățarea bazată pe loc – Cum se aplică într-o singură disciplină

Învățarea bazată pe loc – Cum se aplică în mai multe discipline

1.1.4 Scara PBL: un model de dezvoltare

Pentru a sprijini profesorii și școlile, proiectul folosește metafora **scării PBL**. Aceasta ilustrează profunzimea și complexitatea crescânde ale învățării bazate pe loc – de la pași simpli, accesibili începătorilor, până la forme avansate care necesită un nivel mai ridicat de încredere din partea profesorilor, de planificare și de implicare a comunității:

Scara arată că:

- profesorii **nu trebuie să înceapă de la vârf**,
- nu toate temele trebuie să atingă cel mai înalt nivel, iar
- fiecare treaptă aduce beneficii din ce în ce mai mari pentru învățare și motivație.

1.2 Sprijinul colegial (CS)

Sprijinul colegial reprezintă colaborarea dintre doi sau mai mulți profesori care caută cele mai bune practici didactice, astfel încât fiecare elev să învețe ceva valoros în cadrul lecțiilor și ca procesul de învățare să ofere experiențe plăcute.

Fiecare membru al unui grup de sprijin colegial contribuie cu propria expertiză și numai prin gândirea comună și prin încercările reflectate împreună de a rezolva o provocare didactică învață împreună.

Există multe tipuri de sprijin între colegi; pentru acest proiect, am optat pentru abordarea 3T (planificăm împreună – punem în aplicare împreună – reflectăm împreună).

1. Sprijinul colegial începe cu formarea unei echipe alcătuite din doi sau mai mulți profesori care împărtășesc un interes profesional și care se completează reciproc. Nu este necesar ca aceștia să fie profesori ai aceleiași clase sau ai aceleiași discipline.
2. Apoi, ei elaborează un plan-cadru (ideal, bazat pe o analiză) pentru perioada prevăzută de cooperare, stabilind de comun acord frecvența (regularitatea este foarte importantă – de preferință întâlniri mai scurte, dar mai dese, cel puțin o dată pe lună) și metoda de cooperare.
3. Ei planifică împreună predarea (o lecție, un bloc, ...). Obiectivul planului este să fie cel mai bun pe care îl pot realiza în acel moment. Planul se poate

modifica în timp – poate fi revizuit atunci când se descoperă obstacole sau poate deveni mai ambițios.

4. Predau lecția planificată imediat sau cât mai curând posibil.

Există mai multe opțiuni:

a. Predau în perechi. Pot să realizeze sau nu o înregistrare video.

b. Unul predă, celălalt observă. Conform înțelegerii, ei colectează informații cu care profesorul și observatorul vor lucra după lecție. Pot folosi sau nu înregistrarea video.

c. Predau singuri în propria lor sală de clasă. Se întâlnesc pentru a reflecta. Pot folosi sau nu înregistrarea video.

5. Ei reflectează în detaliu și cât mai curând posibil după lecție – fie imediat, fie în după-amiaza zilei respective. Își bazează reflecția pe modul în care consideră că s-au descurcat elevii în timpul lecției, pe factorii care au contribuit la succesul elevilor și pe cei care i-au împiedicat. Scopul reflecției este de a ajunge la concluzii care pot fi utilizate imediat pentru planificarea ulterioară, dar și de a îmbogăți permanent gândirea pedagogică a profesorilor implicați.

6. Cunoștințele dobândite prin reflecție și evaluarea a ceea ce a funcționat vor fi utilizate pentru planificarea ulterioară, fie ea colectivă sau individuală.

Pentru mai multă inspirație cu privire la modul în care pot fi derulate fazele individuale ale abordării 3T, puteți viziona următoarele videoclipuri, care au fost create în colaborare cu școlile participante:

[3. Sprijin colegial – planificarea împreună,](#)

[4. Sprijin colegial – implementare împreună,](#)

[5. Sprijinul colegial în învățarea bazată pe loc. Importanța evaluării comune](#)

Există numeroase activități și metode de reflecție. În cadrul proiectului nostru, am utilizat câteva dintre acestea, care pot fi aplicate pentru a reflecta asupra activităților educaționale și asupra procesului de sprijin colegial. De exemplu, două dintre aceste metode sunt:

Procedura de reflecție

Un instrument util pentru reflecție este procedura de reflecție. Aceasta oferă o secvență recomandată de puncte de reflecție. Respectarea acesteia nu este obligatorie; decidem întotdeauna în funcție de timpul disponibil, de durata activității și de scopul reflecției.

1. Descrierea situației: Prezentați pașii pe care i-am parcurs.
2. Sentimente (emoții): Cum v-ați simțit – ce v-a făcut plăcere, ce nu? Ce a provocat aceste sentimente?
3. Rezultate ale învățării: Ce am învățat și am atins obiectivele?
4. Evaluarea metodelor: Ce a funcționat și vom proceda la fel data viitoare? Ce nu a funcționat și cum am aborda situația altfel?
5. Beneficiu specific: Ce rețin din această experiență și cum o voi aplica în viitor?

Reflecția cu cinci degete

Este o metodă simplă și eficientă pentru o evaluare rapidă.

Cum se procedează:

Desenați conturul palmei pe o foaie de hârtie.

Scrieți răspunsul pe fiecare deget conform legendei de mai jos.

Apoi evaluează răspunsurile sau împărtășește-le cu ceilalți.

Fiecare deget reprezintă o întrebare specifică care vă va ajuta să vă ordonați gândurile după încheierea proiectului, atelierului etc.

Alocarea degetelor:

1.2.1 Ce este CS: Dezvoltarea profesională prin colaborare

Sprijinul colegial (CS) este un proces structurat care ajută profesorii să-și dezvolte practica **împreună**, mai degrabă decât individual. Acesta se bazează pe următoarele idei:

- profesorii învață cel mai bine atunci când **colaborează**,
- feedback-ul este cel mai eficient atunci când **nu** are **caracter evaluativ**,
- inovația este cea mai durabilă atunci când este susținută de o **echipă**,
- iar schimbarea este mai ușoară atunci când profesorii **se simt în siguranță, motivați și însoțiți**.

CS oferă oportunități pentru:

- **planificarea în comun** a lecțiilor, proiectelor și activităților PBL
- **observări între colegi** axate pe procesul de învățare, nu pe inspecție
- **discuții reflexive** după lecții
- **rezolvarea problemelor și încurajarea reciprocă**
- **schimbul de exemple, materiale și surse de inspirație**

În toate țările partenere, sprijinul colegial s-a dovedit esențial pentru menținerea angajamentului și a încrederii cadrelor didactice pe măsură ce acestea se confruntau cu noi metodologii, presiuni de timp și așteptări curriculare.

1.2.2 De ce sprijinul colegial este esențial pentru PBL

PBL este semnificativ, dar este și solicitant. Acesta necesită:

- planificare interdisciplinară,
- flexibilitate,
- contact cu partenerii din comunitate,
- activități în aer liber și
- integrarea participării elevilor.

Aceste procese pot fi copleșitoare pentru un singur profesor care lucrează singur. Sprijinul colegial (CS) asigură condițiile care fac ca PBL să fie fezabil:

- Împărțirea sarcinilor: o echipă împarte sarcinile, reducând povara asupra fiecărui profesor în parte.
- Sprijin emoțional și profesional: profesorii se încurajează și se ajută reciproc.
- Reflecție: împărtășirea experiențelor ajută la perfecționarea ideilor și previne repetarea greșelilor.
- Perspective diverse: cunoștințele din diferite discipline îmbogățesc activitatea interdisciplinară.
- Feedback și observare: contribuția colegilor accelerează dezvoltarea profesională.

Pe scurt, sprijinul colegial este unul dintre motoarele care le permit profesorilor să urce pe scara PBL.

1.2.3 CS ca instrument de dezvoltare a întregii școli

Când CS devine o parte integrantă a culturii școlare:

- inovația se răspândește dincolo de entuziaștii individuali,
- mai mulți profesori au încredere să experimenteze,
- conducerea observă dovezi ale progresului și îl susține,
- elevii beneficiază de o învățare mai coerentă și participativă,
- iar școala construiește o viziune comună asupra unei educații semnificative.

1.3 De ce sunt combinate aceste două metodologii

Combinarea învățării bazate pe loc și a sprijinului colegial este intenționată și strategică:

Învățarea bazată pe loc oferă un scop și o direcție

Ea răspunde la întrebările:

- *Ce ar trebui să învețe elevii?*
- *De ce este importantă această învățare?*
- *Cum se poate conecta învățarea cu viața reală?*

Sprijinul colegial asigură procesul și sustenabilitatea

Răspunde la următoarele întrebări:

- *Cum pot profesorii să implementeze PBL în siguranță și cu încredere?*
- *Cum putem asigura continuitatea chiar și atunci când personalul se schimbă?*
- *Cum transformăm inovațiile individuale într-o abordare la nivel de școală?*

Împreună, acestea creează un model prin care școlile pot:

- să consolideze legătura elevilor cu comunitatea lor,
- să încurajeze curiozitatea, participarea și spiritul civic,
- să sporească motivația cadrelor didactice și schimbul de expertiză,
- și să dezvolte o cultură școlară durabilă, la nivel de școală, a învățării semnificative.

2. Învățarea colaborativă pe măsură ce urcăm pe scara PBL

Scara PBL menționată anterior reprezintă profunzimea și complexitatea progresivă a învățării bazate pe loc. Fiecare treaptă arată cum învățarea poate evolua de la activități simple, accesibile începătorilor, la forme avansate care necesită un nivel mai ridicat de încredere din partea profesorilor, o planificare atentă și implicarea activă a comunității locale. Fiecare etapă integrează sprijinul colegial (CS), asigurându-se că profesorii își împărtășesc experiențele, reflectează împreună și sporesc impactul învățării. Nu fiecare temă trebuie să atingă cel mai înalt nivel, iar fiecare etapă oferă propria sa valoare pentru elevi și profesori.

2.1 Nivelul 1 – Învățare îmbogățită cu exemple locale

Descriere: Unitățile de învățare din clasă sunt îmbogățite cu exemple locale (exemple de stiluri arhitecturale ale clădirilor importante din sat, prezentate prin fotografii, lectură din textele unui scriitor local etc.).

- Profesorii introduc elemente locale (fotografii, hărți, povești, artefacte) pentru a ilustra subiectele din programa școlară.
- Învățarea se bazează pe exemple familiare și tangibile.

Aplicații practice și studii de caz:

- **Exemplul 1:** Într-o lecție de istorie, elevii examinează fotografii vechi ale pieței orașului pentru a le compara cu structurile actuale. Profesorii folosesc aceste imagini pentru a explica evenimente istorice.
- **Exemplul 2:** La ora de științe se folosesc frunze și sol din curtea școlii pentru a explora biologia plantelor și ecosistemele locale.
- **Exemplul 3:** Profesorii de literatură integrează folclorul local sau istoriile orale în temele de lectură.

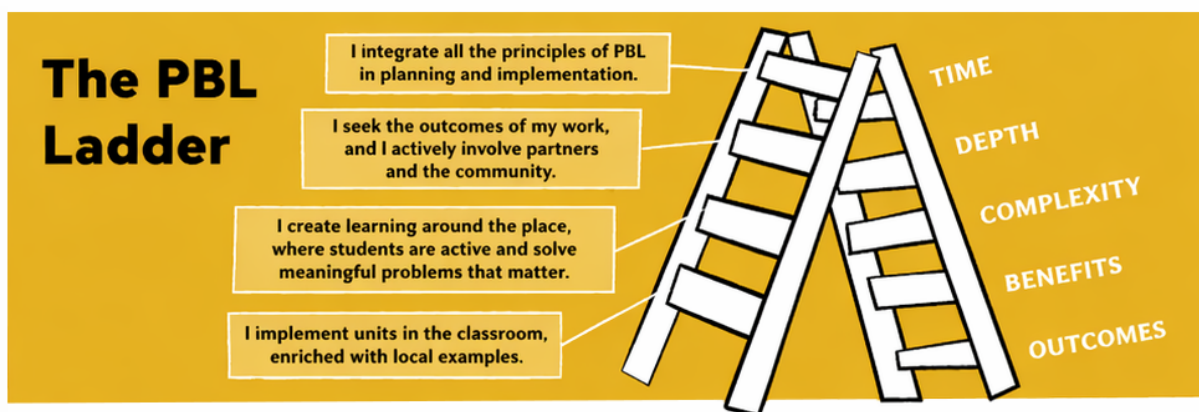
Sprijin colegial:

- **Împărtășiți materiale locale** (fotografii, hărți, artefacte) între colegi pentru a vă inspira reciproc.
- **Discutați ideile de lecții** în cadrul unor întâlniri scurte sau în grupuri online înainte de a le pune în practică.

- **Observați-vă reciproc orele de curs** în mod informal pentru a vedea cum exemplele locale îi implică pe elevi.
- **Reflecțați împreună** asupra exemplelor care au funcționat sau nu, luând în considerare implicarea elevilor.
- **Elaborați împreună o bază de resurse simplă** cu povești, obiecte sau imagini locale pentru diverse discipline.

Valoare adăugată:

- Consolidează competențele didactice ale profesorilor.
- Etapă accesibilă începătorilor, la îndemâna tuturor profesorilor.
- Principiile PBL: *cunoașterea locului, relevanța personală*.

2.2 Nivelul 2 – Implicare directă cu locul

Descriere: Pe măsură ce elevii avansează către nivelul al doilea, o parte din procesul de învățare depășește limitele sălii de clasă și se extinde în împrejurimile școlii (o plimbare la cimitir, studierea mormintelor unor personalități locale importante, descoperirea contribuției acestora la dezvoltarea comunității). Elevii explorează împrejurimile școlii (parcuri, pâraie, monumente). Învățarea trece de la teoria din sala de clasă la observație, explorare și interacțiune cu lumea reală.

Aplicații practice și studii de caz:

- **Exemplul 1:** Elevii efectuează teste de calitate a apei într-un pârau din apropiere, măsurând pH-ul și biodiversitatea, corelând rezultatele cu programa de biologie și științele mediului.
- **Exemplul 2:** Clasa de geografie cartografiază cartierul local, identificând utilizarea terenurilor, spațiile verzi și modelele urbane.

- **Exemplul 3:** Elevii de la arte desenează clădiri sau peisaje naturale din jurul școlii, învățând în același timp despre perspectivă și contextul cultural.

Sprijin colegial:

- **Planificați împreună activitățile pe teren**, stabilind rolurile, măsurile de siguranță și obiectivele de învățare.
- **Coordonați sesiuni de reflecție** după vizitele pe teren pentru a discuta ce a mers bine și care au fost provocările.
- **Împărtășiți sfaturi practice** pentru organizarea lecțiilor în aer liber, inclusiv privind materialele și programarea.
- **Feedback între colegi:** un profesor observă interacțiunile elevilor, în timp ce altul conduce activitatea.
- **Documentați împreună rezultatele** (fotografii, fișe de date, notițele elevilor) pentru referințe viitoare și adaptare.

Valoare adăugată:

- Dezvoltă competențele de lucru cu datele, colaborarea și implicarea față de mediul înconjurător.
- Prezintă un nivel moderat de complexitate, care necesită încrederea profesorului în învățarea în aer liber.
- Principiile PBL: *Învățarea în context, participarea activă a elevilor.*

2.3 Nivelul 3 – Unități PBL cuprinzătoare cu experți și comunitatea

Descriere: A treia treaptă a scării o reprezintă crearea de unități didactice cuprinzătoare, bazate pe principiile PBL și pe implicarea în procesul de predare a persoanelor din comunitate și a experților în domeniu. Elevii abordează probleme locale autentice, colaborând cu experți, instituții sau membri ai comunității. Proiectele sunt interdisciplinare, conectând mai multe discipline la contexte din lumea reală.

Aplicații practice și studii de caz:

- **Studiu de caz 1:** Elevii colaborează cu o organizație non-guvernamentală locală de mediu pentru a cartografia speciile de plante invazive dintr-un

parc. Competențele de biologie, matematică și informatică sunt integrate pentru a colecta, analiza și vizualiza datele.

- **Studiu de caz 2:** Cursurile de științe sociale și de limbă colaborează la un proiect de istorie orală, intervievând bătrânii din comunitate și realizând un podcast sau o arhivă scrisă.
- **Studiu de caz 3:** Elevii din domeniul STEM colaborează cu o autoritate locală de gestionare a apei pentru a propune soluții la problemele locale legate de inundații, prezentând concluziile părților interesate din administrația locală.

Sprijin colegial:

- **Planificați împreună proiecte interdisciplinare**, aliniind disciplinele, rolurile și calendarul.
- **Invitați colegii să observe sau să predea împreună** în timpul activităților proiectului.
- **Organizați întâlniri periodice de evaluare a progresului** pentru a împărtăși provocările și ideile de îmbunătățire.
- **Împărtășiți rețelele și contactele** cu experții locali, ONG-urile sau instituțiile pentru a extinde oportunitățile.
- **Reflectați în mod colaborativ** asupra rezultatelor elevilor și a implicării comunității, ajustând proiectele viitoare.

Valoare adăugată:

- Încurajează colaborarea interdisciplinară, dezvoltarea profesională și implicarea durabilă a comunității.
- Necesită o planificare atentă și încredere pentru a implica parteneri externi.
- Principiile PBL: *Învățarea pentru comunitate, Parteneriatul cu comunitatea, Cooperarea.*

2.4 Nivelul 4 – Învățarea prin serviciu: Acțiune pentru comunitate

Descriere: În cele din urmă, clasa poate avansa la treapta a 4-a a scării, și anume dezvoltarea cunoștințelor, abilităților și atitudinilor prin învățarea prin serviciu, adică elevii lucrează în colaborare cu parteneri din comunitate pentru a planifica și crea un produs semnificativ și util în beneficiul locului și al comunității (un

proiect de un an axat pe fabricarea tradițională a sticlei în comunitate – istoria fabricării sticlei). Elevii pun în aplicare proiecte cu beneficii tangibile pentru comunitate. Proiectele implică planificare, acțiune și evaluare pentru a genera un impact în lumea reală.

Aplicații practice și studii de caz:

- **Studiu de caz 1:** Elevii colaborează cu consiliul local pentru a proiecta și amenaja o grădină comunitară, integrând noțiuni de biologie, responsabilitate civică și management de proiect.
- **Studiu de caz 2:** Elevii de la secțiile de artă și design creează picturi murale publice care ilustrează istoria locală sau teme legate de mediu, colaborând cu artiști și locuitori din comunitate.
- **Studiu de caz 3:** O campanie la nivel de școală privind reciclarea implică elevii în planificare, sensibilizare și monitorizarea reducerii deșeurilor, în parteneriat cu serviciile municipale.

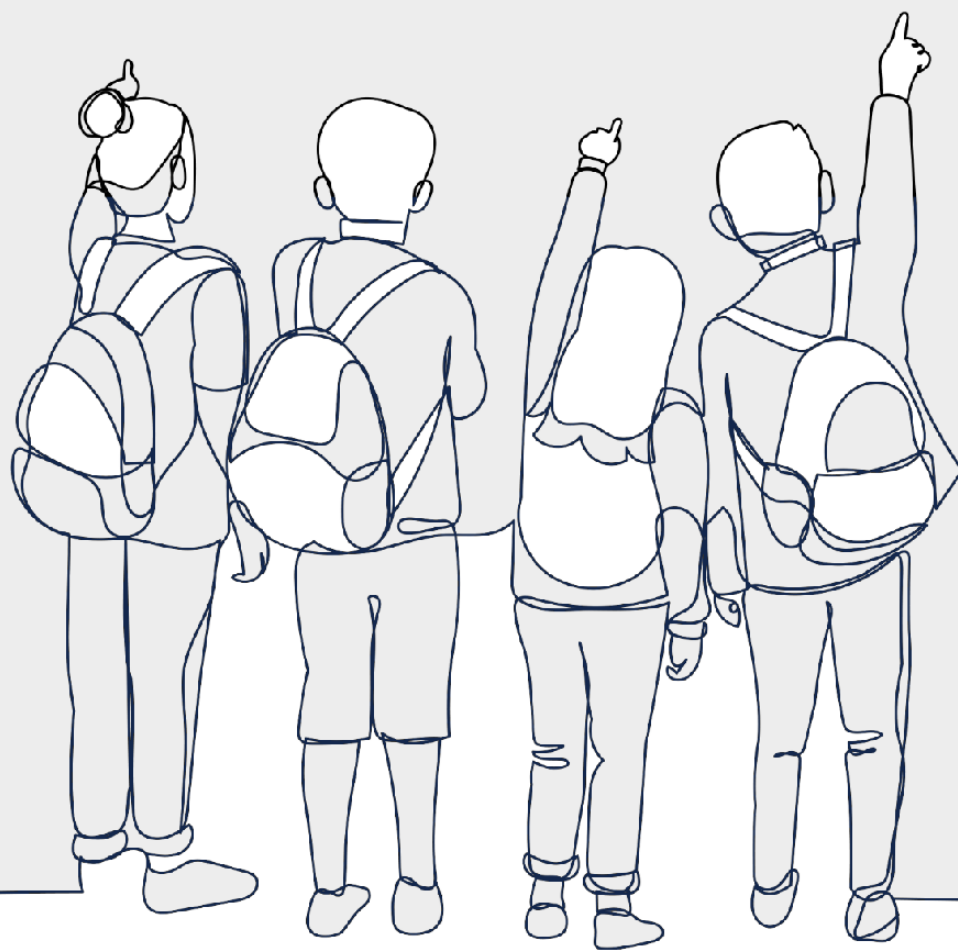
Sprijin colegial:

- **Îndrumați profesorii mai puțin experimentați** în gestionarea proiectelor comunitare complexe.
- **Planificați și evaluați împreună etapele proiectului**, asigurându-vă că acestea sunt aliniate la obiectivele de învățare și la nevoile comunității.
- **Împărtășiți poveștile de succes și provocările** pentru a inspira alți profesori și a îmbunătăți practicile.
- **Reflectați în echipă** asupra impactului proiectului de serviciu asupra elevilor și comunității.
- **Elaborați un set de instrumente sau o listă de verificare** pentru proiectele viitoare, documentând lecțiile învățate și cele mai bune practici.

Valoare adăugată:

- Maximizează implicarea elevilor, responsabilitatea civică și leadershipul profesorilor.
- Cel mai înalt nivel de complexitate, care necesită o încredere puternică din partea profesorilor, o planificare avansată și o implicare profundă a comunității.
- Principiile PBL: *Învățarea prin loc, participarea activă a elevilor, instrument didactic complet.*

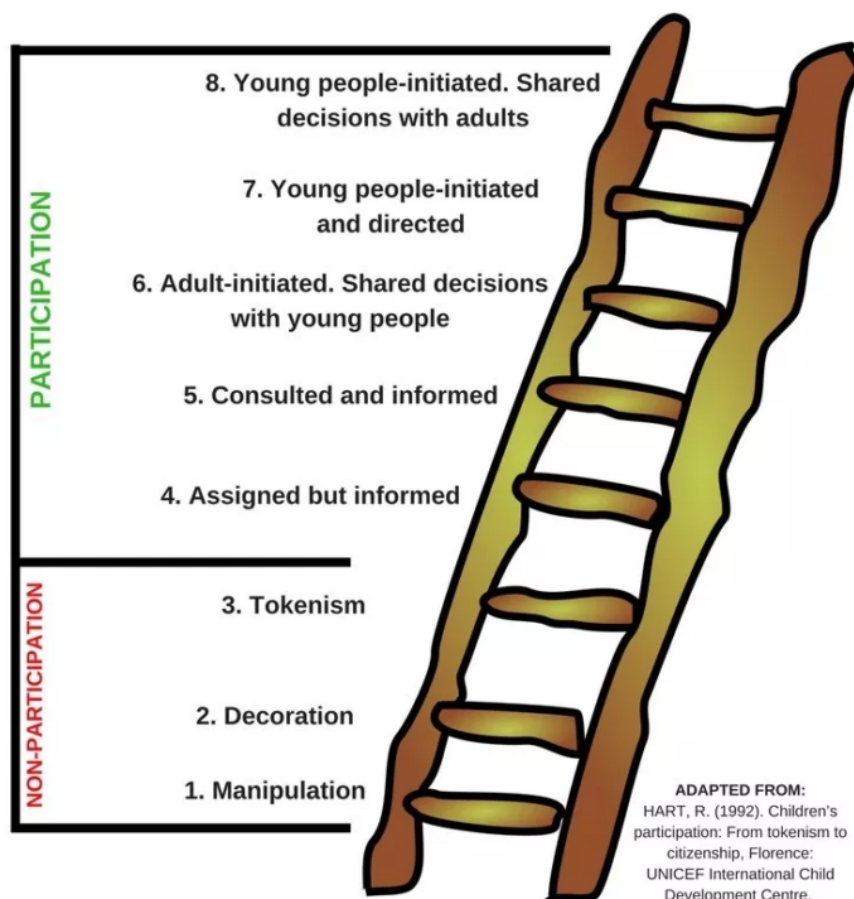
3. Transformarea învățării într-un proces participativ pentru elevi

Participarea activă a elevilor se află în centrul unei învățări semnificative și eficiente. Acest capitol explorează strategii, principii și abordări practice pentru **a-i implica pe elevi ca participanți activi** în procesul lor de învățare. Învățarea participativă depășește receptarea pasivă a cunoștințelor: elevii fac alegeri, investighează întrebări, colaborează cu colegii și contribuie la rezultate concrete.

Prin crearea de oportunități de participare, profesorii îi ajută pe elevi să-și dezvolte gândirea critică, capacitatea de acțiune și asumarea responsabilității pentru propria învățare. Cititorii vor găsi îndrumări practice privind proiectarea lecțiilor și a proiectelor care **încurajează luarea deciziilor, colaborarea, reflecția și acțiunea**, făcând învățarea **centrată pe elev și semnificativă din punct de vedere contextual**.

Scara participării copiilor a lui Roger Hart

Sursă: <https://www.mefirst.org.uk/resource/arnsteins-ladder-of-participation/>

THE LEVEL	EXAMPLES OF INCLUSION OF STUDENTS
 8. From Children, by Children, for Decision-Making and Impact	- Students with diverse backgrounds lead a campaign to improve an inclusive playground based on community needs. - A student council with representatives of all learners co-designs school policies and presents them to local authorities. - Students create a community festival celebrating different cultures and traditions, with everyone contributing and deciding together. - Peer leaders with different strengths ensure every voice is heard in community meetings. - Students reflect together on the impact of their actions and plan next steps that include all.
 7. Children and Their Own Realizations	- Students choose inquiry topics that matter to them and connect to their own lives and identities. - Learners with different abilities use various ways (drawing, speaking, writing, recording) to explore and share their questions. - Students interview family members and neighbors from diverse backgrounds to understand different perspectives. - Every student selects how they want to learn and what role they want to take in group work. - Students celebrate discoveries together and value each other's unique insights.
 6. From Completed to Influencing Children	- Students collaborate to plan a project that addresses a real need for all learners in the school. - Roles are assigned based on individual strengths and interests so everyone can contribute meaningfully. - Materials and tasks are adapted so all students can participate fully. - Students give feedback to each other in ways that are respectful and supportive. - All students co-evaluate the project and suggest how to improve it for everyone.
 5. Children Are Informed and Involved	- Students receive information in multiple formats (text, images, videos, simplified language) so everyone can understand. - Everyone is invited to share ideas and experiences during discussions. - Group tasks are designed so each student has an important role. - Teachers check in with each student to make sure everyone feels included. - Students support each other by listening and encouraging all contributions.
 4. Children Are Instructed and Informed	- Lessons connect to real places and issues that reflect students' diverse lives and communities. - Examples, stories, and case studies include people from different cultures and abilities. - Students are invited to ask questions and relate content to their own experiences. - Activities are adapted to different learning needs and preferences. - Students work in mixed groups where everyone can learn from each other.
 3. Symbolic (False) Participation	- Students are invited to give input through surveys, votes, or quick polls. - Multiple ways are offered to share opinions (speaking, writing, drawing). - Teachers acknowledge all responses and explain how they are considered. - Group work encourages participation from everyone, not just a few. - Students feel their opinions are welcomed, even if decisions are already made.
 2. Learning in Place – Direct Experience with Place	- Activities are hands-on and accessible for all abilities (e.g., sensory, movement, visual supports). - Students explore places in ways that suit their strengths and needs. - Paired or small-group exploration helps everyone feel safe and included. - Students share observations using different tools (photos, drawings, notes, voice recordings). - Reflections honor different ways of expressing thoughts and feelings.
 1. Manipulation	- Students follow instructions and tasks given by adults. - All students complete the same activity, regardless of individual interests or needs. - Little or no choice is offered in how or what students do. - Students are not asked for their opinions. - The focus is on compliance, not on student voice or inclusion.

Sursă: Generat de ChatGPT (2026), pe baza cadrului scării PBL și a scării de participare a lui Arnstein.

**Tinerii nu vor începe să
acționeze doar pentru că
le spunem: „fiți activi”.
Vor începe atunci când cineva îi
va lua în serios.**

Participarea necesită caracter.

*Fără caracter, participarea se transformă într-o luptă de
interese, în activism fără responsabilitate sau în zgomot fără
ascultare.*

Participarea este momentul în care un critic **devine un co-creator.**

Nu este vorba doar despre faptul că tinerii știu cum să acționeze. Este vorba despre faptul că acționează bine.

Nu activați. Mediu.

Un mediu în care tinerii simt că au influență. În care învață să-și asume responsabilitatea. În care încrederea nu este doar un cuvânt, ci o experiență trăită. **Participarea nu este o metodă. Este o cultură a relațiilor.**

Citate despre participare de la Centrul pentru Dezvoltarea Caracterului, Cehia

4. Conectarea învățării cu comunitatea

În sistemul educațional actual, integrarea școlilor în comunitatea mai largă îmbogățește procesul de învățare al elevilor și consolidează legăturile dintre școală și comunitate. Acest capitol explorează modalități de a reduce decalajul dintre învățarea din sala de clasă și experiențele din lumea reală, oferind elevilor oportunități de a se implica în cultura locală, istorie și problemele contemporane, promovând în același timp cetățenia activă și responsabilitatea socială. Prin utilizarea resurselor comunității, școlile pot oferi experiențe de învățare autentice și semnificative care depășesc limitele sălii de clasă, ajutând elevii să-și dezvolte abilități practice și să facă legătura între ceea ce învață și viața lor de zi cu zi. Acest capitol prezintă **44 de modalități** de a conecta învățarea cu comunitatea, de la activități simple la proiecte de amploare, adaptabile la diferite grupe de vârstă, discipline și resurse școlare:

1. **Evenimentul „Porți deschise”:** Invitați membrii comunității în școală pentru a observa orele de curs și prezentările elevilor. învăța despre economia comunității.
2. **Cafeneaua părinților:** Organizați întâlniri informale în care părinții pot discuta subiecte legate de școală și pot participa la ateliere.
3. **Târg comunitar:** Organizați un târg în cadrul căruia elevii să expună și să vândă produse pe care le-au creat pe baza cunoștințelor dobândite.
4. **Expoziție de artă a elevilor:** Organizați o expoziție de artă cu lucrările elevilor care explorează cultura și istoria locală.
5. **Proiect de învățare prin serviciu:** Organizați un proiect în cadrul căruia elevii să ajute o organizație caritabilă locală sau să creeze o grădină comunitară.
6. **Vizite la întreprinderi locale:** Organizați excursii cu elevii la întreprinderi locale pentru a învăța despre economia comunității.
7. **Seria de conferințe cu invitați:** Invitați profesioniști locali și absolvenți să împărtășească cunoștințele lor cu elevii.
8. **Ziua patrimoniului cultural:** Organizați o zi în care elevii să exploreze și să împărtășească contextul cultural al comunității lor locale.
9. **Ziua carierei:** Invitați membri ai comunității din diverse domenii să discute cu elevii despre carierele lor.
10. **Tur pietonal de istorie locală:** Organizați un tur pietonal al obiectivelor istorice din zonă, ghidat de experți locali.
11. **Ziua plantării copacilor:** Colaborați cu grupuri locale de protecție a mediului pentru a organiza un eveniment comunitar de plantare a copacilor.

12. **Acțiune de curățenie comunitară:** Organizați o zi de curățenie în cartier, în cadrul căreia elevii să lucreze alături de membrii comunității.
13. **Stand la piața fermierilor:** Elevii pot gestiona un stand la o piață locală a fermierilor, unde să-și vândă proiectele școlare.
14. **Spectacol de talente comunitar:** Organizați un spectacol de talente la care să invitați elevii și locuitorii din zonă să participe.
15. **Povestiri intergeneraționale:** Organizați evenimente în cadrul cărora membrii mai în vârstă ai comunității împărtășesc povești cu elevii.
16. **Piesă de teatru școlară cu tematică istorică locală:** Creați o piesă de teatru școlară bazată pe istoria sau legendele locale, cu participarea unor actori locali.
17. **Campanie de colectare de alimente pentru o organizație caritabilă locală:** Organizați o campanie de colectare de alimente pentru a strânge donații pentru o bancă de alimente sau un adăpost local.
18. **Săptămâna eroilor locali:** Sărbătoriți eroii locali (pompiери, polițiști, profesori) prin prezentări și activități.
19. **Târg de știință cu experți locali:** Invitați oameni de știință sau ingineri locali să facă parte din juriul sau să participe la un târg de știință organizat de elevi.
20. **Ziua sportului în colaborare cu cluburile sportive locale:** Colaborați cu cluburile sportive locale pentru organizarea unui eveniment sportiv la nivel de școală.
21. **Vizită la o fermă pentru studii agricole:** Duceți elevii la o fermă locală pentru a învăța practic despre agricultură.
22. **Ateliere pentru părinți și profesori:** Organizați ateliere pentru ca părinții să învețe noi instrumente și strategii educaționale.
23. **Slam de poezie:** Organizați un slam de poezie în cadrul căruia elevii să recite opere originale legate de problemele comunității.
24. **Târg de sănătate comunitar:** Elevii creează proiecte pe teme de sănătate și le prezintă la un târg de sănătate comunitar local.
25. **Documentarea tradițiilor locale:** Elevii interviuează persoanele în vârstă din comunitate și realizează un documentar sau un album cu tradițiile locale.
26. **Program de reciclare:** Lansați o inițiativă de reciclare la nivel de școală, în parteneriat cu centrele

locale de reciclare.

- 27. Proiect de cartografiere a cartierului:** Elevii creează hărți ale cartierului lor, notând repere și caracteristici importante.
- 28. Spectacol de teatru comunitar:** Organizați un eveniment de teatru comunitar în cadrul căruia elevii să interpreteze piese de teatru sau scenete scrise de autori locali.
- 29. Grădinărit durabil:** Colaborați cu horticultori locali pentru a crea o grădină școlară durabilă.
- 30. Ziar școlar cu povești locale:** Lansați un ziar școlar care să includă povești despre comunitatea locală.
- 31. Campanie pe rețelele sociale pentru probleme locale:** Elevii creează o campanie pe rețelele sociale pentru a sensibiliza publicul cu privire la o problemă locală.
- 32. Corespondență între elevi și persoane în vârstă:** Lansați un program în cadrul căruia elevii să corespundă cu persoanele în vârstă din comunitate.
- 33. Colaborare cu un muzeu local:** Colaborați cu un muzeu local pentru vizite educative, expoziții sau experiențe interactive.
- 34. Sărbătorirea artiștilor locali:** Organizați un eveniment de sărbătorire a artiștilor, muzicienilor sau dansatorilor

locali.

- 35. Eveniment de vorbire în public:** Elevii țin discursuri pe teme legate de comunitatea lor sau de problemele locale actuale.
- 36. Instalație de artă publică:** Colaborarea cu artiști locali pentru a crea o operă de artă publică care să reprezinte valorile comunității.
- 37. Ateliere de tehnologie pentru persoanele în vârstă:** Elevii îi învață pe vârstnicii din comunitate cum să folosească tehnologia modernă și rețelele sociale.
- 38. Programul „De la fermă la școală”:** Colaborați cu fermierii locali pentru a furniza produse proaspete pentru mesele de prânz de la școală.
- 39. Dezbateri pe teme locale:** Organizați o dezbateri între elevi pe o temă de actualitate care afectează comunitatea.
- 40. Plimbare caritabilă:** Organizarea unei plimbări comunitare pentru a strânge fonduri pentru organizații caritabile locale.
- 41. Crearea de materiale promoționale pentru întreprinderile locale:** Elevii concep materiale de marketing (pliante, site-uri web) pentru întreprinderile locale.
- 42. Eveniment comunitar de citit cu voce tare:** Organizarea unui

eveniment comunitar în cadrul căruia elevii și locuitorii din comunitate își citesc reciproc povești.

- 43. Ateliere de artă și artizanat pentru comunitate:** Elevii organizează ateliere de artă și artizanat pentru membrii

comunității, cu scopul de a pune în valoare creativitatea lor.

- 44. Cursa caritabilă sau plimbarea recreativă:** Organizați o cursă caritabilă sau o plimbare recreativă pentru a sprijini cauze locale sau școli, implicând elevii și locuitorii din zonă.

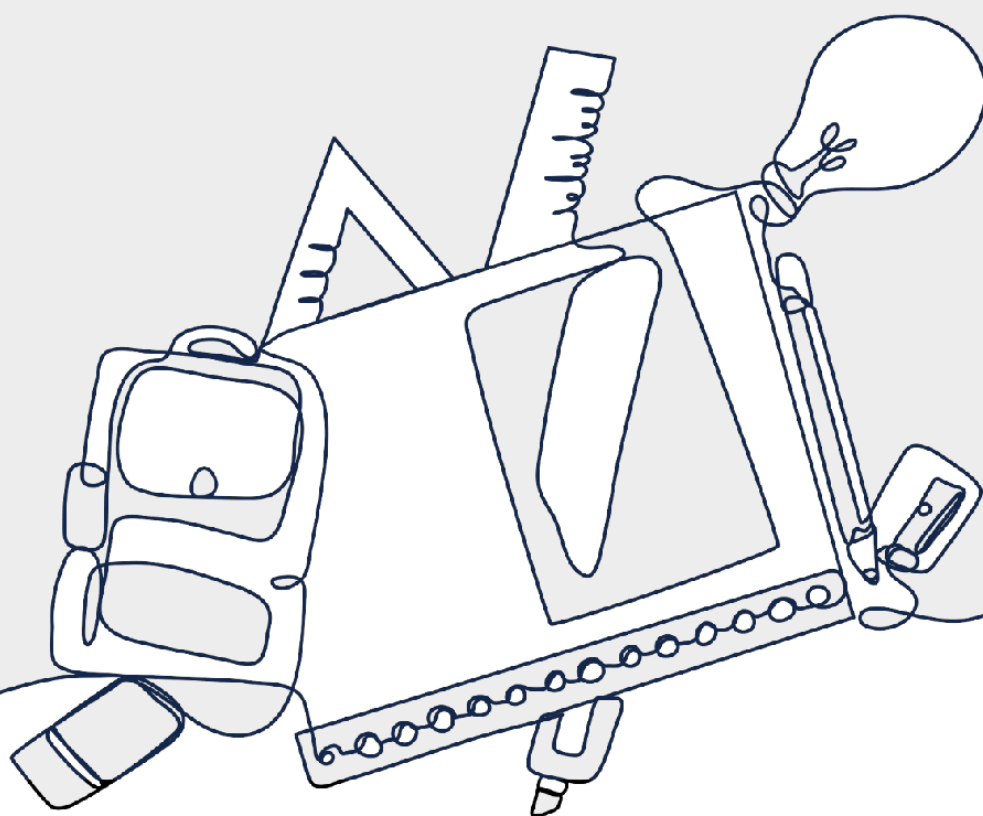
Activitățile din acest capitol ilustrează faptul că conectarea învățării cu comunitatea nu înseamnă doar invitarea comunității în sala de clasă, ci și ieșirea elevilor în comunitate și utilizarea mediului înconjurător ca resursă dinamică de învățare. Prin integrarea problemelor din lumea reală și a parteneriatelor locale, școlile pot cultiva un mediu de învățare care pregătește elevii atât pentru succesul academic, cât și pentru o cetățenie activă. Prin aceste activități educaționale orientate către comunitate, elevii sunt încurajați să perceapă învățarea ca pe ceva important, nu doar pentru examene, ci și pentru îmbunătățirea propriilor cartiere și a lumii în ansamblu.

Recomandări:

- **Stabiliți obiective educaționale clare:** Aliniați activitățile de învățare la competențe specifice și la principiile PBL pentru a vă asigura că elevii dobândesc atât cunoștințe, cât și abilități practice, relevante pentru viața reală.
- **Concentrați-vă pe dezvoltarea competențelor:** Concepeți activități bazate pe comunitate care să ajute elevii să-și dezvolte competențe precum colaborarea, rezolvarea problemelor și comunicarea.
- **Încorporați principiile PBL:** Asigurați-vă că procesul de învățare este legat de problemele locale, implică participarea activă și angajează elevii în experiențe practice și semnificative.

Concentrându-se pe aceste obiective, școlile pot spori eficacitatea eforturilor lor de implicare în comunitate, creând o experiență de învățare mai bogată și mai dinamică pentru elevi, promovând în același timp o legătură mai profundă cu comunitatea.

5. Posibilități pentru managementul școlar la nivel național

Capitolul următor ilustrează modul în care PBL poate contribui la îndeplinirea programelor educaționale naționale ale țărilor implicate în proiect: Cehia, Slovacia, România, Polonia și Finlanda.

Cehia:

Învățarea bazată pe locație ca o cale clară către înțelegerea noii programe naționale pentru școlile primare (RVP ZŠ)

Informațiile privind noul curriculum național revizuit pentru școlile primare (RVP ZŠ), pe care școlile îl vor urma începând cu anul școlar 2028/2029, ajung treptat la școli. Noul curriculum pune un accent mai mare pe dezvoltarea competențelor-cheie, pe alfabetizare și pe legătura dintre predare și situațiile din viața reală. În același timp, oferă școlilor mai multă libertate, fără alocări fixe de ore pentru discipline individuale sau domenii de învățământ. Una dintre modalitățile de a implementa noul curriculum în mod semnificativ și treptat este prin învățarea bazată pe loc (PBL). Această abordare leagă predarea de mediul înconjurător al școlii, de comunitate și de zona locală, ajutând copiii să învețe din situații și provocări din viața reală.

Învățarea bazată pe context se integrează bine în noul curriculum – de exemplu, întreaga temă transversală a „Mediului durabil” se bazează direct pe aceasta. Atunci când este implementată la cel mai înalt nivel, de exemplu sub forma unui proiect de serviciu comunitar realizat de elevi, această abordare are potențialul de a dezvolta toate cele opt competențe-cheie prevăzute în noul curriculum.

Cum sprijină învățarea bazată pe loc competențele-cheie

- **Competența de învățare**

Elevii învață observând lumea reală din jurul lor, lucrând cu date locale și făcând legătura între teorie și practică.

- **Competența de comunicare**

Elevii comunică cu membrii comunității, realizează interviuri, prezintă rezultatele proiectelor sau ale sondajelor, argumentează și lucrează cu diverse tipuri de informații în contextul localității lor.

- **Competența personală și socială**

Elevii lucrează în echipe, își împart rolurile, își asumă responsabilități și experimentează semnificația muncii lor prin rezultate concrete.

- **Competența de cetățenie și durabilitate**

Elevii explorează modul în care funcționează comunitatea, rolul cetățenilor și al instituțiilor, participă la rezolvarea problemelor locale reale și contribuie la sustenabilitate și la calitatea vieții.

- **Competențe antreprenoriale și profesionale**

Elevii creează propriile soluții la probleme, planifică pașii, lucrează cu resurse și materiale și colaborează cu parteneri locali. Ei își dezvoltă creativitatea și abilitățile de gestionare a proiectelor.

- **Competența de rezolvare a problemelor**

PBL construiește procesul de învățare în jurul unor provocări locale reale – elevii identifică problemele, colectează date, investighează cauzele, propun soluții, le testează și evaluează rezultatele.

- **Competențe culturale**

Elevii explorează patrimoniul cultural al regiunii, lucrează cu monumente, povești, tradiții și peisajul cultural, ceea ce favorizează respectul pentru valorile locale.

- **Competența digitală**

Elevii utilizează în mod semnificativ instrumentele digitale pentru a cartografia, documenta și prezenta problemele locale, creând și evaluând conținut digital.

Programe precum „Școala pentru un mod de viață durabil” pot ajuta școlile să îndeplinească rezultatele de învățare așteptate, conform noilor programe naționale cehe revizuite. În edițiile viitoare ale buletinului informativ, vom oferi exemple concrete despre cum se poate integra cu ușurință PBL în procesul de predare – atât la nivel de discipline individuale, cât și la nivelul întregii școli.

6. Cum să începeți cu PBL și CS în școala dumneavoastră

În acest capitol, vă prezentăm **GHIDUL PENTRU IMPLEMENTAREA ÎNVĂȚĂRII BAZATE PE LOCALITATE LA NIVELUL ÎNTREGI ȘCOLI (GHIDUL)**. Acesta este prezentat sub forma unui tabel (matrice) conceput pentru a ajuta școlile și coordonatorii să implementeze învățarea bazată pe localitate (PBL) la nivelul întregii școli, asigurându-se că principiile și condițiile cheie nu sunt trecute cu vederea. Prin utilizarea unui limbaj comun, sperăm ca acesta să poată fi mai bine prezentat, înțeles și aplicat de către școli și, ulterior, monitorizat în timpul evaluării PBL.

Acest Ghid este un instrument de sprijin pentru analizarea situației școlii împreună cu echipele. El ar trebui introdus treptat și explorat mai în detaliu prin discuții bine moderate cu profesorii, conduse de o persoană care are o înțelegere solidă a PBL și a dezvoltării caracterului (CS) și care consideră tabelul ca un document practic de orientare pentru toți cei implicați.

Este important să reținem că scopul principal al acestui Ghid este de **a spori eficacitatea colectivă în cadrul școlii**, astfel încât impactul asupra învățării fiecărui elev să fie mai mare și mai rapid, profesorii să se bucure de predare, iar întreaga cultură școlară să prospere (Hattie). Dacă nu este cazul, școlile nu ar trebui să se simtă constrânse de acest model.

Structura ghidului

Ghidul este împărțit în **trei domenii**:

1. **Conducerea școlară de sprijin**
2. **Comunitatea cooperativă și de învățare a cadrelor didactice**
3. **Învățarea bazată pe context**

Am identificat aceste trei domenii ca fiind esențiale pentru comunitatea școlară – inclusiv conducerea școlii, profesorii, elevii, părinții și părțile interesate mai largi – pentru a fi conștienți de ele și a lucra continuu la ele, având o viziune clară asupra situației actuale și a direcției în care doresc să se îndrepte.

Aceste domenii sunt interconectate: îmbunătățirea unui domeniu are adesea un impact pozitiv asupra celorlalte, ceea ce duce la formarea unor elevi mai competenți și mai implicați.

Subdomenii

Fiecare domeniu este împărțit în **subdomenii**. De exemplu:

1.1 Avem o viziune comună clar formulată, în care locul în care trăim și lucrăm joacă un rol important. Există un consens în jurul acestei viziuni.

Scopul fiecărei subdomenii este de a indica ce trebuie să existe sau ce trebuie luat în considerare pentru a dezvolta domeniul corespunzător (de exemplu, managementul școlar favorabil).

Cinci caracteristici cheie ale PBL

Pentru a implementa PBL în întreaga școală fără a-i pierde filosofia educațională, am sintetizat elementele-cheie din cele unsprezece principii ale perspectivei SEVER în **cinci caracteristici-cheie** comune tuturor școlilor:

1. **Participarea**
2. **Lucrul cu locul**
3. **Sustenabilitatea**
4. **Interdisciplinaritatea**
5. **Parteneriatul cu comunitatea**

Pentru fiecare caracteristică, oferim **sugestii de întrebări** menite să ghideze reflecția și discuția. Acestea sunt concepute ca puncte de pornire pentru a ajuta echipele să analizeze în profunzime fiecare subdomeniu, mai degrabă decât ca reguli prescriptive.

Scopul întrebărilor

Aceste întrebări ajută echipele școlare să evalueze fundamentul actual al școlii lor și să identifice direcția în care doresc să se îndrepte, formând baza unui **plan de acțiune**.

Modul de verificare

Coloana „**Modul de verificare**” sugerează documente și surse care pot ajuta la colectarea de informații despre fiecare subdomeniu. Această listă este orientativă, nu exhaustivă.

Coloanele „Note”

Coloanele **„Note”** sunt destinate consemnării observațiilor și concluziilor rezultate din discuțiile echipei școlare. Acestea vor sprijini elaborarea unui **plan de acțiune** concret **al școlii**.

6.1 GHID PENTRU IMPLEMENTAREA ÎNVĂȚĂRII BAZATE PE LOCALITATE LA NIVELUL ÎNTREGI ȘCOLI (GHIDUL)

Ghid de autoevaluare pentru implementarea învățării bazate pe loc în întreaga școală										
DOMENIU	SUBDOMENIU (o stare sau condiție ideală)	CINCI CARACTERISTICI CHEIE ALE ÎNVĂȚĂRII BAZATE PE LOCALITATE					MODURILE POSIBILE DE VERIFICARE	REZUMATUL DISCUȚIEI PENTRU FIECARE SUBDOMENIU (care sunt gândurile noastre în acest sens, întrebări)	UNDE NE AFĂM ACUM (SCARĂ 0-5) Notă: Înainte de a atribui un număr, permiteți echipei să discute ce înseamnă 0 pentru ei și cum ar arăta 5 (ce aud, simt și văd în situația lor actuală). Luați notițe pentru referință.	Întrebări de luat în considerare: Care este prioritatea noastră aici? Ce am dori să schimbăm? Unde vrem să ajungem pe această scară?
		1. Participarea – implicarea în schimbul de informații și în luarea deciziilor.	2. Lucrul cu locul – învățarea despre, în și pentru loc; dezvoltarea unei relații cu acesta; adaptarea la contextul local.	3. Sustenabilitate – promovarea sustenabilității în cadrul școlii: contribuția școlii, interconectările dintre aspectele socio-economice și ecologice.	4. Interdisciplinaritatea – legături între discipline și domenii de studiu; aplicarea principiului universal al interconectării	5. Parteneriatul cu comunitatea – implicarea la nivel local și global alături de părinți, autoritățile locale, publicul larg, organizații și promovarea cooperării internaționale.				
1. CONDUCEREA ȘCOLARĂ SOLIDARĂ	1.1 Avem o viziune comună clar formulată, în care locul în care trăim și lucrăm joacă un rol important. Există un consens în jurul acestei viziuni.	Cum ați creat viziunea școlii voastre? Cine a participat la crearea ei și cum o mențineți vie?	Ce rol joacă locul în care se află școala în conturarea viziunii voastre? Ce impact are asupra elevilor dumneavoastră?	Cum se manifestă ideea de sustenabilitate în viața școlii și în rândul elevilor dumneavoastră?	Școala dumneavoastră vizează o abordare interdisciplinară, teme coordonate sau predarea bazată pe proiecte? Ce beneficii aduce acest lucru elevilor dumneavoastră?	Cât de important este ca viziunea dumneavoastră să fie legată de comunitatea locală (de exemplu, părinți, autoritățile locale, ONG-uri)? Cine cunoaște viziunea dumneavoastră și o consultă în mod regulat?	Viziunea școlii, profilul elevului, planul strategic al școlii, programa școlară, interviuri.			

	1.2 Avem o programă școlară „dinamică”, derivată din viziunea noastră, care ne ghidează pe toți; aceasta încorporează locul în care trăim și subliniază importanța acestuia pentru predare și învățare.	Cum este elaborat programa școlară a școlii dumneavoastră? Cine participă la elaborarea acesteia? Cum lucrați cu acesta, cum îl evaluați și cum îl revizuiți?	Ce poate învăța fiecare elev prin PBL? Ce rezultate definiți în ceea ce privește PBL?	Cum ați integrat principiile unui mod de viață durabil în programa școlară?	Ce oportunități oferă programa voastră pentru a interconecta lecțiile și disciplinele? Include blocuri integrate, unități tematice sau PBL?	Ce rol joacă comunitatea voastră în programa școlară? Cine sunt partenerii locali importanți pentru PBL? Ce beneficii aduce acesta învățării elevilor?	Programe școlare, documente de revizuire și înregistrări de evaluare.		
	1.3 Ne străduim să creăm condiții optime pentru implementarea PBL în întreaga școală. Exemple de condiții: Crearea unui climat școlar sănătos pentru toți, inclusiv pentru elevi și părinți. Sprijinirea învățării pe tot parcursul vieții pentru cadrele didactice și conducerea școlii. Furnizarea de facilități și echipamente adecvate pentru predare și învățare în afara sălii de clasă. Utilizarea eficientă a	Știți de ce au nevoie profesorii și elevii pentru PBL? Cum aflați acest lucru? Cum decideți ce este esențial pentru a crea condițiile potrivite pentru PBL? Sunt incluși reprezentanții elevilor la nivel de clasă sau de școală?	Ați identificat oportunitățile de învățare disponibile pentru PBL? Ce oportunități de învățare oferă mediul vostru local? Ce condiții adecvate poate asigura conducerea școlii pentru a sprijini PBL?	Cum reflectă funcționarea școlii, facilitățile, mediul și gestionarea resurselor principiile unui mod de viață durabil?	Cum motivează conducerea școlii cadrele didactice și cum creează timp și spațiu pentru colaborarea între discipline, planificare și predare?	Cum mențineți parteneriatele? Ce beneficii primesc partenerii?	Regulamentul școlii, liniile directoare interne, feedback-ul din partea elevilor, a cadrelor didactice și a părinților.		

2. COMUNITATEA COOPERATIVĂ ȘI DE ÎNVĂȚARE A CADRELOR DIDACTICE	resurselor locale. Funcționarea ecologică a școlii și gestionarea durabilă a finanțelor. Organizarea unui orar care să sprijine PBL								
	2.1 Fiecare cadru didactic al școlii se implică în mod continuu și regulat în dezvoltarea profesională. Descriere: Profesorii înțeleg scopul PBL, obiectivele sale pedagogice, principiile și „scara” PBL. Aceștia sunt capabili să aplice metode de predare relevante și să le integreze eficient în lecțiile lor. Profesorii își evaluează activitatea pe baza autoevaluării și a feedback-ului	Profesorii reflectează asupra aplicării tuturor celor cinci caracteristici cheie ale PBL și o evaluează.					Planurile profesorilor, portofoliile profesorilor, interviurile cu profesorii și conducerea școlii.		

	primit de la elevi, colegi și conducerea școlii și își adaptează predarea pentru a atinge obiectivele de învățare.				
	2.2 O comunitate colaborativă de profesori, în care cooperarea sporește eficacitatea predării și crește impactul asupra fiecărui elev. Descriere: Profesorii planifică împreună, predau împreună, își observă reciproc orele și oferă feedback constructiv.	Comunitatea de profesori reflectează asupra aplicării celor cinci caracteristici cheie ale PBL și o evaluează.	Procese-verbale ale ședințelor echipei, rapoartele didactice, înregistrările video, fotografiile și dovezile de învățare.		
	2.3 În cadrul echipei de profesori, un profesor acționează ca lider (coordonator) al PBL, având experiență în	Coordonatorul sprijină comunitatea de profesori în procesul de reflecție și evaluare a aplicării tuturor celor cinci caracteristici cheie ale PBL .	Procese-verbale ale ședințelor, interviuri.		

	implementarea PBL și fiind motivat să-și îndrume colegii. Descriere: Coordonatorul inițiază ședințe, formulează teme și întrebări legate de PBL și facilitează discuțiile între colegi și conducerea școlii.					
	2.4 Comunitatea de profesori se consultă în mod regulat cu un expert extern în PBL (consultant sau observator critic) pentru a asigura calitatea și a sprijini dezvoltarea profesională.	Consultantul extern oferă feedback echipei de profesori și îi îndrumă în aplicarea tuturor celor cinci caracteristici cheie ale PBL.	Procese-verbale ale ședințelor, rapoarte.			

3. ÎNVĂȚAREA BAZATĂ PE LOC (PBL)	3.1 Profesorii planifică și implementează PBL ținând cont de nevoile de învățare ale fiecărui elev.	<i>Care este rolul elevilor în PBL? Pe ce aspecte pot acționa să influențeze (de exemplu, tema, obiectivele lecției, procesul, metodele)?</i>	<i>Planul dumneavoastră de predare utilizează fenomene și exemple locale concrete? Comunitatea sau mediul înconjurător devin adesea sala dumneavoastră de clasă? Reușiți să predați teme sau provocări importante la nivel local, cum ar fi schimbările climatice? Contribuie predarea dumneavoastră la îmbunătățirea comunității locale? Predarea dumneavoastră ajută la dezvoltarea legăturii elevilor cu locul în care trăiesc?</i>	<i>Demonstrați diferența dintre modurile de viață durabile și cele nedurabile? Promovați practicile durabile? Împărtășiți și arătați importanța conservării naturii, a respectului pentru toate formele de viață, a înțelegerii interconectării fenomenelor și a dezvoltării capacității elevilor de a anticipa rezultatele viitoare?</i>	<i>Cum interconectați disciplinele? Cum aplicați o abordare multidisciplinară atunci când investigați un fenomen local?</i>	<i>Pe cine implicați în procesul de predare din afara școlii? Care este rolul acestora (de exemplu, expert, co-profesor, consultant, partener de proiect)?</i>	Documentele de planificare și reflecție ale profesorilor, interviuri, dovezi ale învățării.			
	3.2 Profesorii monitorizează impactul predării bazate pe PBL, în special asupra dezvoltării competențelor elevilor.	<i>Cum s-a schimbat nivelul de participare și încrederea elevilor în influența lor? De unde știți acest lucru?</i>	<i>S-a consolidat relația elevilor cu locul respectiv, inclusiv cunoștințele, percepția și interpretarea acestora? De unde știți că se întâmplă acest lucru?</i>	<i>Se dezvoltă competența elevilor în materie de sustenabilitate (de exemplu, respectul pentru toate formele de viață, gândirea previzională cu privire la viitor,</i>	<i>Se dezvoltă gândirea sistemică și holistică a elevilor în timp ce investighează un fenomen anume?</i>	<i>Se îmbunătățește comunicarea și cooperarea cu persoane sau grupuri din afara clasei? Crește gradul de înțelegere al elevilor cu privire la importanța relațiilor sociale, la diversitatea nevoilor și la opiniile</i>	Rapoartele profesorilor și documentele de planificare, portofoliile elevilor, dovezile de învățare, interviurile.			

	Domenii de interes: Participarea elevilor și încrederea acestora în propria influență. Dezvoltarea relației elevilor cu locul respectiv și a înțelegerii acestuia. Competența în domeniul sustenabilității. Capacitatea de a aplica abordări interdisciplinare Cooperarea cu diferiți parteneri. Dezvoltarea cunoștințelor și abilităților în anumite discipline (de exemplu, limbi străine, matematică, științe naturale)			<i>aplicarea soluțiilor sustenabile)? Cum se observă acest lucru la fiecare elev?</i>		<i>diferite?</i>				
--	---	--	--	---	--	------------------	--	--	--	--

3.3 Profesorii își îndrumă elevii în colectarea dovezilor de învățare pentru a-i ajuta să recunoască progresul competențelor în cadrul PBL. Domenii de interes: Participarea elevilor și încrederea în propria lor influență. Dezvoltarea relației elevilor cu locul respectiv și a înțelegerii acestuia. Competența în domeniul sustenabilității. Capacitatea de a aplica abordări interdisciplinare. Cooperarea cu diferiți parteneri. Dezvoltarea cunoștințelor și abilităților în anumite discipline (de exemplu, limbi străine, matematică, științe naturale)	<i>Reflectează elevii asupra propriei participări? Cum au progresat în rolul lor?</i>	<i>Reflectează elevii asupra relației lor cu locul în care trăiesc? Ce le-a adus acest lucru?</i>	<i>Reflectează elevii asupra raționamentului și comportamentului lor dintr-o perspectivă a vieții durabile? Sunt conștienți de progresul lor de-a lungul timpului?</i>	<i>Reflectează elevii asupra experienței lor de aplicare a cunoștințelor și abilităților din diferite domenii pentru a rezolva probleme practice?</i>	<i>Reflectează elevii asupra comunității locale din jurul școlii? Ce au învățat din aceste interacțiuni?</i>	Portofoliile elevilor, dovezile de învățare colectate, interviuri cu elevii și profesorii.			
---	---	---	--	---	--	--	--	--	--

6.2 Crearea unui plan de acțiune

Șablon: Planul de acțiune pentru anul școlar

1. INFORMAȚII INTRODUCTIVE DESPRE ȘCOALĂ

Numele școlii:

Adresa școlii:

Profilul școlii: (de exemplu, unde se află școala? Cât de mare este – personal, elevi? Cum se prezintă?)

Persoana de contact principală din cadrul școlii și rolul acesteia:

Site-ul web al școlii:

2. MEMBRII ECHIPEI DIN PROIECT

Nume	Calificare didactică, disciplină	Rolul în echipă	Așteptările personale ale fiecărui membru față de proiect

3. REZUMAT CHEIE AL SITUAȚIEI ACTUALE PRIVIND APLICAREA PBL LA NIVELUL ÎNTREGI ȘCOLI, PE BAZA GHIDULUI DE AUTOEVALUARE

Trei domenii care aplică cinci caracteristici cheie

1. Conducere școlară favorabilă:

Unde ne situăm pe o scară de la 0 la 5? Vă rugăm să descrieți situația dumneavoastră:

2. Comunitate cooperantă și de învățare a cadrelor didactice:

Unde ne situăm pe scala de la 0 la 5? Vă rugăm să descrieți situația dumneavoastră:

3. Învățarea bazată pe context:

Unde ne situăm pe o scară de la 0 la 5? Vă rugăm să descrieți situația dumneavoastră:

4. PLANUL ANUAL AL ECHIPEI ȘCOLARE

Obiectiv (formulat conform principiilor SMART)

Întrebări orientative folosind scala:

Unde doriți să ajungeți pe scală în fiecare domeniu?

Cum arată această schimbare – ce vedeți, auziți și simțiți?

„Ce acțiuni sunt necesare pentru a realiza această schimbare?”

Toți membrii echipei sunt pe aceeași lungime de undă și motivați? Obiectivul este realist?

...

Impactul obiectivului nostru asupra elevilor:

Ce impact vrem să obținem pentru fiecare elev?

Cum vom ști că l-am atins?

...

Plan comun pentru atingerea obiectivului nostru (exemplu de plan)

Includeți obiective, activități, membrii echipei responsabili, calendarul și metodele de verificare.

PAȘI CHEIE: <i>Ce acțiuni trebuie să întreprindem pentru a ne atinge obiectivul?</i>	TERMEN LIMITĂ: <i>Când trebuie finalizat?</i>	RESURSE ȘI NECESITĂȚI: <i>Ce resurse, instrumente sau condiții trebuie să existe pentru a realiza fiecare pas?</i>	PERSOANA RESPONSABILĂ

Lucrări suplimentare (de realizat ulterior, pe măsură ce cooperarea echipei avansează)

- **Revizuirea obiectivului și a planului:** evaluare la jumătatea perioadei și actualizări ori de câte ori este necesar.
- **Evaluare anuală:** Evaluarea cooperării generale, a realizărilor și a progresului la sfârșitul anului școlar.

6.3 Evaluare și reflecție

Portofoliul elevului pentru PBL (Dovezi ale învățării)

(Acest lucru poate sprijini, de asemenea, dezvoltarea profesională a cadrelor didactice în Domeniul 2: Echipa de profesori colaborativă și solidară.)

Scop

Portofoliul este conceput pentru:

- Prioritizarea sistematică și continuă a obiectivelor de învățare profesională
- Adunarea materialelor legate de propria dezvoltare într-un singur loc, ușor accesibil
- Reflecte asupra propriului proces de învățare, să-l recunoască și să-și adapteze practicile după cum este necesar
- Motivarea dezvoltării profesionale în cariera didactică

Pentru ca totul să funcționeze

- Ar trebui să fie o experiență plăcută și semnificativă pentru profesori
- Participarea ar trebui să fie voluntară
- Profesorii ar trebui să vadă o valoare profesională clară în utilizarea acestuia

Conținut cheie sugerat

A. Planul de dezvoltare profesională

1. Punct de plecare – Analiza carierei mele didactice

- Identificarea punctelor forte, a oportunităților și a domeniilor care necesită îmbunătățiri
- Din perspectiva PBL, analizați unde se află în prezent fiecare cadru didactic, inclusiv conducerea

2. Obiectivul de dezvoltare profesională

- Definiți un obiectiv clar de învățare pentru anul școlar: ce doriți să învățați și cum intenționați să progresați

3. Plan

- Cum veți atinge obiectivul de învățare în calitate de profesor?
- De ce resurse sau sprijin aveți nevoie?

4. Impact

- Cum vei ști că procesul tău de învățare a avut un impact pozitiv asupra elevilor?

B. Colectarea materialelor – Definirea obiectivului meu de învățare

- Planuri de lecție și rezultate ale lecțiilor
- Reflecțiile elevilor
- Feedback de la colegi, conducerea școlii și consultanți externi (de exemplu, predare în tandem, observarea lecțiilor deschise)
- Materiale de la seminarii sau ateliere legate de obiectivul dvs. de învățare
- Fotografii ale muncii dumneavoastră, înregistrări video
- Note de auto-reflecție sau marcaje – inclusiv idei de ajustări în cazul în care lucrurile nu decurg conform planului

Formate posibile

- **Format pe hârtie:** dosar cu foi de hârtie, caiet, clasor sau cutie
- **Format digital:** platformă online sau colecție pe web
- **Combinație:** atât resurse pe hârtie, cât și digitale

7. Informații despre proiect și organizațiile partenere

Această metodologie este elaborată în cadrul unei colaborări internaționale între cinci organizații partenere:

SEVER (Republica Cehă) – centrul metodologic pentru **învățarea bazată pe loc (PBL)** din Republica Cehă, înființat în 2004. Este specializat în învățarea experiențială, învățarea comunitară, educația în aer liber și abordările la nivel de școală. Dispune de o rețea națională de școli („Școala pentru un mod de viață durabil”) și oferă formare pentru profesori, consultanță și programe educaționale.
Site web: <https://www.sever.ekologickavychova.cz>

Green Foundation (Slovacia) – derulează programe educaționale, de mediu și de inovare socială. Programul său emblematic, Roots & Shoots (bazat pe învățarea prin serviciu și Obiectivele de Dezvoltare Durabilă), este implementat în peste 140 de școli slovace. Acesta pune accentul pe implicarea comunității locale, leadershipul tinerilor și competențele în domeniul durabilității.
Site web: <http://greenfoundation.eu/en>

Fundația Noi Orizonturi (România) – organizație care promovează învățarea experiențială, învățarea prin serviciu (SL) și implicarea comunității. Coordonează cea mai mare mișcare de învățare prin serviciu din România prin intermediul cluburilor IMPACT și al programului „Școli de învățare prin serviciu comunitar”.
Site web: <https://www.noi-orizonturi.ro>

ENO Schoolnet ry (Finlanda) – o rețea școlară globală cu sediul în Finlanda, axată pe conștientizarea problemelor climatice, sustenabilitate și învățare internațională colaborativă. Aceasta conectează mii de școli din întreaga lume în cadrul unor proiecte de mediu.

Site web: <https://enoprogramme.org>

Fundacja Forum Inicjatyw Społecznych (Polonia) – se concentrează pe inițiative sociale, implicare civică și sprijin pentru comunitățile locale. Colaborează cu școli, autorități locale și ONG-uri pentru a dezvolta abordări participative în educație.

Site web: <https://www.ffis.edu.pl>

**Co-funded by
the European Union**

„Community as a Classroom” este un proiect finanțat de programul Erasmus+ al Uniunii Europene în cadrul acțiunii KA220-SCH – Parteneriate de cooperare în educația școlară, acordul de finanțare nr. 2023-1-CZ01-KA220-SCH-000165069.

Punctele de vedere și opiniile exprimate aparțin însă exclusiv autorului (autorilor) și nu reflectă neapărat punctul de vedere al Uniunii Europene sau al Agenției Executive pentru Educație și Cultură (EACEA). Nici Uniunea Europeană, nici EACEA nu pot fi considerate responsabile pentru acestea.